

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за препоръка на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET)“

COM(2008) 180 окончателен – 2008/0070 (COD)

(2009/C 100/25)

На 23 април 2008 г. Съветът реши, в съответствие с член 262 от Договора за създаване на Европейската общност, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Създаване на Европейска кредитна система за професионално образование и обучение (ECVET)“

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 септември 2008 г. (докладчик: г-жа LE NOUAIL-MARLIÈRE).

На 488-ата си пленарна сесия, проведена на 22 и 23 октомври 2008 г. (заседание от 22 октомври), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 109 гласа „за“, без подадени гласове „против“ и с 1 глас „въздържал се“.

1. Въведение

1.1. Настоящото предложение за Препоръка е предложение за обща европейска квалификационна система, насочена към улесняване на трансфера и признаването на квалификацията при мобилността на работниците.

1.2. Образованието и обучението са неразделна част от Лисабонската стратегия, европейската програма за реформа, която трябва да даде възможност да се отговори на предизвикателствата, поставени от обществото на знанието и от икономиката. По-специално, развитието на познанията, компетентността и уменията на гражданите посредством обучение и образование е необходимо и достатъчно условие за постигане на целите на Лисабонската стратегия в областта на конкурентоспособността, развитието, заетостта и социалното сближаване.

1.3. Независимо от отбелязания напредък, поставените цели не са достигнати, особено по отношение на обучението през целия живот и мобилността на работниците, области, в които продължават да съществуват множество пречки. Пропуските ясно показват необходимостта от развитие на инструменти и механизми за сътрудничество, улесняващи участието в обучение през целия живот и трансфера на квалификациите между различните държави, институции и системи. Повишаването на прозрачността по отношение на квалификациите е необходим етап за прилагането на такава стратегия и за развитието на познанията, уменията и компетентностите, необходими за гражданите и работниците на Европа и за всички заинтересовани страни (по-специално структури за обучение).

1.4. Системата ECVET⁽¹⁾, която е предназначена за гражданите, би трябвало да улесни транснационалното признаване на придобитите знания при обучението през целия живот. Тази система е изградена въз основа на съществуващите в Европа практики и системи и се опира на следните елементи:

— описание на квалификациите като единици резултати от обучението (знания, умения и компетентности), които могат да се трансферират и натрупват,

— създаване в условията на прозрачност на механизми за трансфер и капитализация на придобитите знания и тяхното валидиране,

— изграждане на партньорства между институциите с цел създаване на среда, позволяваща трансфера и установяваща транснационално пространство за обучение.

2. Общи забележки

2.1. Оценката на въздействието показва, че системата ECVET е инструмент, улесняващ прозрачността, сравнението, трансфера и натрупването на резултатите от обучението между различните системи. Тя не изисква по-голямо раздробяване на квалификациите и не предлага хармонизирането им, нито това на системите за обучение. Тя подкрепя и подсилва съществуващите инструменти, които дават възможност за мобилност (ЕСТК⁽²⁾ и ЕКР⁽³⁾). В крайна сметка, тя може да допринесе за извършването на необходимите реформи на националните системи за обучение с оглед прилагането на обучението през целия живот. В тази връзка, ECVET носи добавена стойност в областта на мобилността и на обучението през целия живот.

2.2. Независимо от това, не бива да се омаловажават съществуващите трудности, свързани с тези инструменти. Въпреки че ЕКР има за цел извършване на транснационално сравнение, националните системи трябва да бъдат замислени и организирани така, че да бъдат разбираеми и да вдъхват доверие у партньорите от другите държави. Комисията е тази, която трябва да определи постоянни критерии за гарантиране на целесъобразността,

(1) Акроним на „Европейска кредитна система за професионално образование и обучение“.

(2) Система за трансфер и натрупване на кредити във висшето образование.

(3) Европейска рамка за квалификациите в обучението през целия живот.

прозрачността, сравнението и взаимното доверие у партньорите. Също така, въпреки че ЕКР беше създадена с оглед осъществяването на сравнение и доброволна транспозиция на европейско, национално и секторно равнище на квалификациите, не трябва да се подценява сложността на съществуващите системи. Необходимо е отсега нататък да се подсилат инструментите, позволяващи ориентирането към по-голяма прозрачност и доброто овладяване на необходимите етапи, през които трябва да се мине, за да се достигне през 2012 г. до въвеждането на дипломи или сертификати.

2.3. Трябва да се отбележи и фактът, че системата ECVET не заменя политиките, които са в сила в Европейския съюз и по-специално Директива 2005/36/ЕО относно работниците мигранти. Но от друга страна, тя не укрепва необходимите връзки със съществуващите европейски програми, предвиждащи, по-специално що се отнася до най-слабо развитите региони на ЕС, ЕСФ да финансира дейностите по осъществяване на реформи в образователните системи и системите за обучение, така че хората да се осведомят в по-голяма степен за важността на нуждите на обществото на знанието и по-специално за нуждата от образование и учене през целия живот и така да подобри достъпа до качествено образование.

2.4. Системата ECVET, която въвежда постоянен процес, изисква траен ангажимент от страна на всички участници и синергия между инициативите, адаптирани на европейско, национално и секторно равнище. За съжаление тази система не предвижда специално насърчаване на напредъка или на иновациите (добрите практики), което би могло също да създаде динамика сред потенциалните участници и партньори, с оглед предвидената за 2012 г. оценка.

2.5. Въпреки че Комитетът отбеляза, че консултациите, проведени на всички нива и с участието на голям брой действащи лица от публичния и частния сектор, позволиха да се възприеме общ език, то систематичната употреба на определен брой акроними – в предложенията, съобщенията, препоръките, проучванията на въздействието, поръчаните от Комисията доклади – води до смесване на акронимите и обръкване, което не е добре за постигането на преследваната цел. Дадено съкращение, сигла, акроним или надслов, които имат смисъл на даден език, може да не означават нищо на друг, а дори и да създават съвсем негативен образ. От друга страна, тази употреба може да ограничи навлизането на нови структури за обучение и да разубеди целевите групи да се заинтересуват от това, което е създадено, за да се улесни трансфера между националните системи за професионално обучение, а не да ги направи по-непрозрачни. Също така Комитетът препоръчва продължавашото усилие за хармонизиране и създаване на съвместимост между системите за професионално обучение и ученето през

целия живот да взема под внимание езиковите аспекти и усилията, които Комисията полага в други области.

2.6. Комисията трябва да гарантира, че осъществяването на целта „всеки да може да се обучава в различни структури за обучение и в различни страни, което ще благоприятства мобилността на територията на цяла Европа на обучаващите се, нещо което е толкова забележително, тъй като в Европейския съюз съществуват над 30 000 институции за професионално обучение“⁽¹⁾ няма да става за сметка на езиковото многообразие, от една страна, и от друга страна, за сметка на изтъкваното от Комисията качеството на езиковото обучение.

3. Специфични бележки

3.1. Изборът на Комисията да предложи въвеждането на системата ECVET да се извърши по законодателен път чрез Препоръка на Европейския парламент и Съвета, съгласно член 150 от Договора, изгражда рамка, позволяваща прилагането на съдържащите се в ECVET принципи, като същевременно се опира на доброволния подход. Този начин на действие ще задълбочи процеса на консултации, който беше въведен и по време на който бяха обменени множество мнения от страна на различните участници, между които и социалните партньори.

3.2. Въпреки че доброволният подход има недостатъци, той позволява да се активизира сътрудничеството между Комисията, социалните партньори и държавите-членки, с цел ясното идентифициране на проблемите, които ще възникнат и най-вече, да се развият най-подходящите иновации и решения. Този процес дава възможност да се планира оперативен и по-ефикасно внедряване на ECVET, която да представлява действителна принадлезна стойност за гражданите и работниците от Европа относно признаването на компетентностите, като по този начин се насърчава ученето през целия живот и мобилността.

3.3. Заявеното намерение от страна на Комисията да направи оценка и популяризира постигнатия напредък, с оглед развитието и постоянното преразглеждане на системата ECVET с цел нейното приспособяване, може да се определи като залог за сътрудничество. Препоръчително е различните участници и по-специално потребителите или техни представители да бъдат привлечени към оценката и изготвянето на доклада, предвиден в този текст.

3.4. Желанието на Комисията да подкрепя и насърчава транс-националната мобилност и достъпа до ученето през целия живот в сферата на професионалното образование и обучение трябва да се изразява и в пълно потвърждаване на подразбиращите се от Препоръката принципи относно мястото и ролята на участниците:

⁽¹⁾ IR/08/558 Комюнике на Комисията.

- крайните ползватели са доброволно обучаващите се, които желаят да валидират резултатите от обучението си за получаване на призната квалификация,
- системата на квалификации, основаваща се на признаване на резултатите от обучението посредством кредитни единици, съставени от точки, трябва да гарантира безпристрастност и да е насочена към осигуряване на равен достъп, а не да поставя допълнителни препятствия или критерии за подбор,
- европейското сътрудничество в областта на образованието и на първоначалното обучение и ученето през целия живот е необходимо за създаването на условия на прозрачност и признаване на квалификацията,
- би трябвало да се създадат мрежи и партньорства, насочени точно към системата ECVET, с оглед развитието на нови инструменти и нови практики относно споразуменията за обучение и трансфера на кредити,
- Комисията би трябвало да гарантира, че стандартите, които са в процес на приемане, дават възможност за справедливо отношение не само към учащите се, но също и към структурите за обучение. Неотдавнашни проучвания⁽¹⁾ показват, че хората, които най-много се възползват от обучение през целия живот, са *най-образованите хора*, и че хората с най-ниско образователно равнище или тези, които не притежават никакви дипломи, се възползват в най-малка степен от обучението през целия живот. Причините за това са различни, но тази ситуация трябва да бъде избягната при квалификациите и Комисията трябва да следи квалификационната система да включва и хора, които са в най-неблагоприятно положение по отношение на квалификациите;
- във връзка с това, в някои страни голям брой структури за обучение (сдружения и организации), действащи специално сред такива социални групи и натрупали дългогодишен конкретен опит, напоследък бяха отстранени от пазара на „предлагането“, тъй като често реализираните в краткосрочен план икономии, са били направени за сметка на най-ниско „рентабилните“ групи. Би трябвало на този опит да се придаде по-голяма стойност в човешки и финансов аспект, особено в сферите на културата, социалната икономика и на народното образование, които често представляват входни пунктове към професионалното обучение за тези социални групи.

(1) „Progress towards the Lisbon objectives in Education and Training, Indicators and Benchmarks, 2007“ („Напредък при изпълнението на целите от Лисабонската стратегия в областта на образованието и обучението — показатели и референтни стойности“): SEC(2007) 1284. Проучване на NIACE относно участието на възрастните в ученето „Counting the cost“ от януари 2008 г. NIACE е Национален институт за продължаващо обучение за възрастни в Обединеното кралство.

3.5. За постигането на европейска квалификационна система чрез засилено сътрудничество се разработват общи стандарти. Това е особено деликатно, що се отнася до резултатите от така нареченото неформално обучение. Стандартите, които трябва да бъдат постигнати, би трябвало да бъдат уточнени и проучени в съответствие с предложените от Cedefop критерии в неговия доклад (вж. бележката по-долу) и като се проведат консултации с организации, които са придобили солиден и приобщаващ опит (чиито успехи не се базират на елиминирането и подбора при прием за обучение, при завършване на което се получава квалификация).

3.6. Комисията би трябвало да вземе предвид собственото си съобщение относно „План за действие относно обучението за възрастни“⁽²⁾, което би позволило да бъдат включени по-бързо възможно най-голям брой хора, като вниманието се насочи към онези, които имат най-голяма нужда от това, не само уязвими или в неблагоприятно положение групи, но и такива, които би трябвало да бъдат приоритетни поради социални и хуманни причини за включване, поради икономическо и териториално сближаване⁽³⁾.

3.7. Приложения 1 и 2 от настоящата Препоръка, водени от препоръките на Cedefop⁽⁴⁾, са важни елементи за успеха на системата ECVET, които допринасят за прозрачността и последователността, като в същото време определят принципи за развитие на всички равнища. Те би трябвало да са предмет на обясняване, проследяване и засилена публичност, за да се гарантира трайността и устойчивостта на системата.

3.8. Създаването на общ репертоар и на общо поле на определяне на педагогическите цели в контекста на предварителната консултация и консултативната на Комисията, които представляват напредък, не бива да ни кара да забравяме, че образованието не е в сферата на пазарните услуги, а тъкмо напротив, трябва да остане основна услуга, достъпна за възможно най-широк кръг от хора, гарантирана едновременно от публичните инвестиции и политическото сближаване, както в национален план, така и във връзка с преговорите със СТО, ако искаме да запазим концепцията за европейска конкурентоспособност в широк смисъл (общ интерес).

(2) Становище на ЕИСК относно „Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: План за действие относно обучението за възрастни — Всяко време е подходящо за учене“, докладчик: г-жа Heinisch, (ОВ С 204 от 9.8.2008 г., стр. 89).

(3) Становище на КР от 19.6.2008 г. относно „План за действие относно обучението за възрастни — Всяко време е подходящо за учене“, докладчик: г-жа Shields Становище, прието на пленарната сесия на 18 и 19 юни 2008 г.

(4) Създаден през 1975 г. с Регламент (ЕИО) № 337/75 на Съвета, Европейският център за развитие на професионалното обучение е референтен за Европейския съюз център за професионално образование и обучение. Доклад на Erwin Seyfried — FHVR-FBAE в Берлин (Висше училище за публична и съдебна администрация — Център за изследвания на професионалното обучение, пазара на труда и оценката/ Fachhochschule für Verwaltung und Rechtspflege — Forschungsstelle für Berufsbildung, Arbeitsmarkt und Evaluation, Берлин) за CEDEFOP: Панорама: Качествени показатели в професионалното обучение и образование.

3.9. Ако искаме да бъдем последователни, целите за достойни работни места и качествено образование трябва да постигат успоредно като залог за конкурентоспособност, а установяването на европейска квалификационна система трябва да продължи да се осъществява в сътрудничество с държавите-членки, социалните партньори на всички нива, лицата, заинтересовани от валидирането, които като адресати трябва да останат във фокуса на тези цели. Целите би трябвало да останат разбираеми и ясни за всички бенефициери: признаване на резултатите по отношение на компетентностите, преносимостта, географската и професионалната мобилност, а що се отнася до операторите: признаване и достъп до финансирането от общ интерес. Европейската квалификационна система може да повиши пригодността за заетост и мобилността, ако бъде изградена около следните елементи: запазване на най-ефективните оператори (опит; брой на успешните валидации; качество на валидиранията; признаване на придобития опит от операторите (организации и сдружения), които са изпробвали конкретно методите в реални условия; даване на приоритет и възвръщане на доверието на операторите, които са били отстранени (помощ на мигрантите, подкрепа на ромите, грамотяване на възрастните, езикова подкрепа ...).

3.10. Комитетът припомня, че понастоящем сред най-засегнатите от мобилността са мъжете работници, командировани в строителния и жилищния сектор, следвани от услугите в областта на информатиката и на новите технологии, туризма, транспорта и т. н.

3.11. Тъй като системата ECVET е конкретно посветена на първоначалното и продължаващото професионално обучение, на признаването и валидирането на формално придобитите умения (обучение) и неформално придобитите умения (професионален опит), Комитетът препоръчва в квалификационната система да се обърне особено внимание на ученето през целия живот и на признаването на резултатите от обучението на командированите работници ⁽¹⁾.

3.12. Равносметката, предвидена след четири години, би трябвало да включва в процеса си широкото ѝ разпространяване в държавите-членки, под ръководството на Европейската комисия с цел системата да се включи в развитието на сега съществуващите системи и в гражданското общество.

Брюксел, 22 октомври 2008 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Mario SEPI

⁽¹⁾ Становище на ЕИСК относно „Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: „Командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги – оптимизиране на ползите и потенциала от него и същевременно гарантиране на защита на работниците““, докладчик: г-н LE NOUAIL-MARLIÈRE (ОВ С 224 от 30.8.2008 г., стр. 95).